

KÜSITLUS

Mida peate vallas/linnas olulisemateks kordaminekuteks aastal 2007 ja mis jäi tegemata?

Anija vallavanem JÜRI LILLSOO:

„Väga suuri tegemisi ei oskagi välja tuua, kuigi üldiselt olen aasta jooksul tehtuga rahul. Põhiliselt sai möödunud aastal korrastatud kultuuri- ja haridusasutusi. Valla kultuurikeskus, Kehra kunstide kool ja Alavere lasteaed said uue katuse, seejuures kunstidekooli uus katus ehitati üksnes valla raha eest. Remontisime Voose rahvamaja, Lastetare lasteaia kööki, väiksemaid remonte oli kõigis lasteasutustes. Spordihooone jõusaal sai sisustuse ning seda kasutatakse nüüd väga aktiivselt. Remont algas ka Anija mõisas, kuid seal pole seni veel midagi märkimisväärset tehtud, esialgu üksnes lammutame.“

Suur asi on ka Kehra keskväljaku asfalteerimine, üks uus rippisild sai valmis, teise vahetamist on alustatud. Möödunud aastal valmis ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava, mille alusel saab hakata koostama eelprojekti. Ka Kehra ujula projekti tegemist on alustatud, see valmib kevadeks.

Negatiivne on see, et kukkusin riigikogu valimistel läbi – sain oma vallas vähem häält kui Andrus Ansip.“

Kuusalu vallavanem KALMER MÄRTSON:

„Hindan 2007. aastat kordaläinuks. Allasutused-koolid, lasteaiaid, raamatukogud ja eakate kodu toimivad hästi. Kolga muuseum on saanud tänu tublidele eestvedajatele uue näo. Head meelt tegi meie vallas tähelepanuväärne ning heal tasemel esindatus koolinoorte laulu- ja tantsupeol.“

Veel pean olulisemateks kordaminekuteks Kuusalu keskkooli spordikompleksi ehituse alustamist, Kolgaküla rahvamaja taastamist ning Kuusalu muusikakooli hoone ostu. Suutsime uut alustel käivitada korraikaitsepatrulli, maareformi läbiviimisel oleme Harjumaa valdade seas kolmandad.

Muret teeb vajalike töötajate leidmine. Otsime inimesi ühendatud raamatukogude ja noortekeskuse juhtide kohale. Peame leidma ka uue abivallavanema arenguvaldkonnas.

Käesoleval aastal tuleb jõupingutusi teha, et viia edasi alustatud tegevusi jäätmejaama ja Kiidu uue lasteaia rajamiseks.“

Loksa linnaapea HELLE LOOTSMANN:

„Esimene suurem kordaminek on kindlasti, et valmis Loksa linna läbiv Tallinna tänava äärne kõnnitee, mida linnakodanikud on tõesti kaua oodanud. Uut kõnniteed rajati 1600 meetrit, sellele lisandusid parklad. Loksa linn osales kõnniteede rajamise projektis rohkem kui 1,1 miljoni krooniga, ehitustööde kogumaksuseks kujunes üle 8,2 miljoni krooni.“

Koostöö töövõtjate ning Põhja Regionaalse Maanteeametiga oli väga hea. Allkirjastamine ka eelkõigule 2008. aastal Valgejõe jalakäijate silla projekteerimise ja ehitamise ning Rohuaia tänava elamutepoolse külje kergliiklustee projekteerimise kohta – see on samuti üks õnnestumine 2007. aastal.

Veel tahan kindlasti ära märkida detsembri lõpus toimunud Loksa I keskkooli ujula sarikapidu, millega tänati ehitajat tähtselt ja hea töö eest. Saavutatud on hoone täiskõrgus ning loodame, et selle aasta sügisel avatakse ujula juba kasutamiseks kõigile linnakodanikele.

2007. aastal oli positiivne seegi, et tegime projekte, mis leidsid rahastamist – Valgejõe puhastamine KIKIt saadud toetuse abiga, lasteaiale saime EASist vahendeid juba kolmandale projektile, osaliselt renoveeritud sai kiriku aed. See annab tunnustust, et oleme muutunud projektide kirjutamises professionaalsemaks ning linnakodanikele on see kindlasti tähenduslik.

Loomulikult oli asju, mis jäi ka tegemata või oleks saanud paremini. Noorte laulu- ja tantsupeol ei olnud esindatud koori meie vene gümnaasiumist. Jäätmemajanduse alal oli muutus aeg kogu riigi tasandil ning kindlasti peab selles valdkonnas elanike seas veelgi tugevamalt teavitustööd tegema. Noortele valminud skatepark on olnud samuti murelapseks ning ka sellest aspektist tuleb uuel aastal midagi ette võtta.“

Raasiku vallavanem ANDRE SEPP:

„Täidetud said kõik 2007. aastaks seatud suuremad eesmärgid. Suurimad kordaminekud on kindlasti uute lasteaiarühmade väljaehitamised ja avamised Arukülas ja Raasikul. Samuti on väga suur asi, et saime Raasiku kooli võimla-saali ning duširuumid korda. Seni oli see minu arvates meie haridusasutustes kõige inetum koht, nüüd on Raasiku koolis loodud head tingimused nii kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks kui vaba aja sisustamiseks.“

Ainuke, mis tegemata jäi, oli politseinikule korteri ehitamine Arukülas, raamatukoguhooones. Ühest küljest ei kujunenud see nii lihtsaks, kui algul oletasime, teisalt sai takistuseks konsultantide kiire vahetumine meie vallas. Edaspidi soovime siiski Piiri tänava 12 asuva hoone teisel korrusel välja ehitada sotsiaaleluruumid.

Kui rääkida sellest, mis kripeldama jäi, siis üks iga vallavanema unistus on ehitada korralikult välja kohalikud teed ning neid korras hoida. Ka minu soov on kulutada teedele palju rohkem raha, kuid kahjuks pole see olnud võimalik.“

Raasiku valla Tõhelgi küla „ärkas“ vähem kui poole aastaga

„Oleme paari kuuga suutnud seda, mis mõnel külal võtab paar aastat aega,“ rõõmustab Raasiku valla Tõhelgi külanõukogu ANU VAARMETS.

Möödunud aasta suvel esimest korda rahvakoosolekut pidanud külas on nüüdseks valitud külanõukogu, loodud külaselts ning kinnitatud küla arengukava.

Aasta tagasi nägi Anu Vaarmets vallamaja seinal kuulust, kus külaaktiviste kutsuti arengukava koostamise koolitusele.

„Olin viis aastat Tõhelgil elanud, kuid küla ajaloost midagi ei teadnud, inimesi ei tundnud. Tänapäeval pole enam põhjust naabri juurde minna, et soola või jahu laenata, seetõttu tundsin vaid mõnd lähemat naabritädi, kellelt mune ja piima käisin toomas. Samuti oli mul soov midagi oma kodukoha heaks ära teha,“ põhjendab Anu Vaarmets seda, miks tekkis soov koolitusel osaleda.

Esimised seminarid olid juba toimunud, kui ta koos kahe oma küla inimesega koolitusega liitus. Seal selgitati, et enne arengukava koostamist tuleb välja selgitada küla praegune olukord ning elanike mured ja ootused.

„Ühel kevadpäeval oli Anu Vaarmets meie ukse taga, käes leibkondade ankeetid, milles küsimused, kui suur on pere, millises vanuses, mis teeb neile külaelus muret ja nii edasi,“ jutustab Tõhelgi Külaseltsi esimees Anu Nutt.

Raasiku ja Aruküla vahel asuvas 915 hektari suuruses Tõhelgi külas elab alaliselt 33 inimest, kuid Anu Vaarmets otsis välja veel enamuse maaomanike kontaktid ning jagas ankeetid ka neile. Kokku on kinnistuomanikke Tõhelgis umbes 70.

„Eks esialgu oli raske, aga kui juba moodustasime külaseltsi ja Anu Nutt tuli mulle abiks, läks lihtsamaks,“ sõnab Anu Vaarmets.

Anu Nutt ja tema abikaasa Toomas Tiivel kinnitavad, et Tõhelgi küla rahvas on aktiivne, kuid neil oli vaja eestvedajat. Nad kiidavad Anu Vaarmetsa, kes selle töö enda kanda võttis.

Mõne kuuga arengukavani

Esimene Tõhelgi külaelanike koosolek oli Anu Vaarmetsa korduvalt 7. juulil. Sinna kutsuti küla arengukava koostamise koolituse korraldaja, Aruküla Kultuuriseltsi tegevjuht Garina Paiste. Lisaks oli see külarahva esimehe ühine tutvumine ning valiti ka külanõukogu – Anu Vaarmets, tema abideks Anu Nutt ja Avo Tohver.

Teisel külakoosolekul augusti algul moodustasid 20 asutajaliiget Tõhelgi Külaseltsi. Seltsi juhatusse kuuluvad Anu Vaarmets, Anu Nutt (esimees), Avo Tohver, Janner Klaas ja Peeter Loopere.

Seltsi juhatuse ja külavane-

Tõhelgi külaelue eestvedajad TOOMAS TIIVEL, ANU NUTT ja ANU VAARMETS lastega vanal külätänaval, mis on kavas korda teha – puhastada võsast ja langenud puudest.

ma eestvõttel hakati kohe koostama küla arengukava.

„Kuna meie selts on tegutsenud alles vähe aega, siis ei ole me peale koosolekute midagi korraldada jõudnud, põhiline energia on kulunud arengukavale,“ räägib külanõukogu ja lisab, et suurima töö arengukava valmimisel tegi külaseltsi juht Anu Nutt.

Novembris külarahva heakskiidu saanud aastate 2008-2012 arengukavasse said lisaks praeguse olukorra kirjeldamisele kirja probleemid, mis inimesed ankeedivastustes välja tõid ning Tõhelgi tulevikuvisioon.

„Tegime arengukava nii ausalt ja objektiivselt, kui oskasime,“ kinnitab Anu Nutt.

Arengukavas on probleemidena välja toodud veeküsimus – igal suvel jäävad vähemalt viie majapidamise kaevud tühjaks, põua ajal on veeta kogu küla salvkaevud. Samuti märgitakse külade kehva olukorda, korrastamata prügimajandust, harva bussiliiklust ja muud.

Veemure lahendamisel hoiavad külaaktivistid silma peal mullu Võrumaal katsetatud hajuasutuse veeprogrammil, mis peaks tänava laiendama kogu Eestile ning mille eesmärk on toetada maapiirkondade inimesi puurkaevude rajamisel.

Küla edendamise põhisuundadena on välja toodud vajadus toimiva info- ja koostöövõrgustiku järgi nii külaseltselt, kui ka teiste oma valla külade ning ka vallavalitsusega, parem heakord ning soov rajada külalplats ja seltsimaja.

Eesmärk saada külalplats ja seltsimaja

Küla lähiaastate arengukavas on plaanid, mille elluviimiseks kulub enam kui 1,1 miljonit krooni. Kavas on alustada külapäevade korral-

damise traditsiooni, paigaldada infotahvel, küla kultuurilooline ja sotsioloogiline kaardistamine jm.

Külalplatsile koha leidmiseks käivad maaomanikega läbirääkimised, kui maa olemas, on kavas sinna rajada kiik, lõkkeplats, pingid. Et külarahval oleks ka külmal ajal kooskäimiskoht, kavandatakse seltsimaja ehitamist.

Et luua lähedasemaid suhteid oma küla inimeste vahel, on esimene kavandatav ettevõtmine vana külätänava taastamine. Sellega on mõned maaomanikud juba teinud algust – puhastanud oma kodule juurdepääsu tagamiseks ajaloolist külätänavat võsast, kavas on seda tööd ühiselt jätkata. Samuti on plaanis hakata korrastama külas asuvaid muinsuskaitseobjekte – vanu asulakohti, ohvrikivisid ja kivikalmeid.

Arengukavas on kirjas ka vajadus Raasiku valla külade ümarlause järele. Teistele koduvalla küladele jagaks Tõhelgi rahvas meeleldi kogemusi, kuidas inimesi lühikeses aja jooksul kaasata ja ühiselt tegutseda ärgitada, ise on nad huvitatud õpetusest, kuidas kirjutada projekte ja rahataotlusi. Veel soovivad Tõhelgi küla aktivistid, et vallamajas oleks töötaja, kelle poole saavad külade MTÜd nõu ja abi saamiseks pöörduda.

„Üks oluline asi, mida me veel soovime – koostada koostöös teiste küladega maastikuhoolduskava. Osa Tõhelgist kuulub Kalesi ajastumaastiku alla ning on ka maakonna teemaplaneeringus sees kui väärtuslik maastik. Siin on säilinud vaheldumisi üksikud hajatalud ja põllud,“ selgitab Anu Nutt.

e-küla

Teiste külaelanikega info vahetamise vajadus tõi küla-

juhtide ette eriti teravalt probleemi korralike postkastide puudumisest – mõne pere postkastid asusid tee ääres puu otsas, mõni käis ajalehtedel-kirjadel järele Raasiku postkontoris, mõni tuttavate juures. Seltsi organiseerimisel pani Eesti Post Tõhelgi tee otsa ja kogu Raasiku postkontori teeninduspiirkonda tasuta uued kollased postkastid.

Et oma küla elanike infovahetust tõhustada, lõi Anu Nutt külarahva ning külaseltsi liikmete tarbeks nn google-gruppid – elektronposti listid, mille abil külarahvas omavahel sidet peab. Selle kaudu on peetud arutelusid, antud teada koosolekute toimumisest.

„Meil on internetiajastu ning ka vanematel inimestel, kellel omal meiliaadress pole, on ikka laps või lapselaps, kes saab talle kirja kätte toimetada,“ selgitab Anu Nutt.

Samuti koostas Avo Tohver küla kodulehekülje, selle aadress on www.tohelgi.ee. Seal on kirjas külauudised ja koosolekute protokollid, seltsi juhtide kontaktandmed, mitmed kasulikud viited jm.

Sügisest osaleb külanõukogu Anu Vaarmets EASis pilootprojektina korraldatud MTÜdele suunatud mentorlusprogrammis, kus vabatahtlike ühenduste eestvedajatele annavad kogemustega mentorid nõu ja abi. Sinna pääses ta konkursi kaudu – kogu Eestist pääses osalema 15 mentiid ja 15 mentorit.

Anu Vaarmets on mentii, tema mentor on endine Otepää valla keskkonnanõunik, Eesti Loodusuurijate Seltsi liige ja Eesti Rohelise Liikumise revident Monika Prede. Külanõukogu usub, et sellise kogemustepagasiga inimese nõuannetest on väga palju kasu nii talle kui Tõhelgi külaele.

KÜLLI KOPPELMAA